

Magyar Lapkiadók Egyesülete
Társszabályozás Szakértői Bizottsága

Ügyiratszám MLE: T-2021/01.

Tárgy: ██████████
magánszemélynek a magyarnemzet.hu
internetes portálon megjelent tartalom miatt
benyújtott bejelentése

HATÁROZAT

██████████ kérelmezőnek (továbbiakban: „**Kérelmező**”) a Mediaworks Hungary Zrt. (székhely: 1082 Budapest, Üllői út 48.; cégjegyzékszám: 01-10-047955; a továbbiakban: „**Kiadó**”) elleni panaszos eljárásban a Magyar Lapkiadók Egyesülete (1016 Budapest, Mészáros u. 15-17.) (továbbiakban: „**MLE**”) Szakértői Bizottsága (továbbiakban: „**Bizottság**”) az alábbi

határozatot

hozta.

A Bizottság a kérelmet, mint megalapozatlant, elutasítja.

A Bizottság jelen határozata ellen a tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. törvényben (továbbiakban: „**Mttv.**”) és Magyar Lapkiadók Egyesülete Társszabályozási Magatartási Kódexében (továbbiakban: „**Magatartási Kódex**”) rögzített szabályok megsértése esetén – a Magatartási Kódex 29. §-ával összhangban – van helye fellebbezésnek.

A fellebbezés a jelen határozat átvételétől számított 8 napon belül az eljárási díj megfizetésével az MLE elnökének címezve, az MLE Titkárságán nyújtható be. A fellebbezési határidő elmulasztása esetén igazolásnak helye nincs. A fellebbezési határidő elmulasztása esetén az MLE a fellebbezési kérelmet minden további vizsgálat és indokolás nélkül elutasítja.

A fellebbezési eljárás díja megegyezik az elsőfokú eljárásáért fizetendő – a Magatartási Kódex 19. § (1) bekezdésben meghatározott – díjjal.

INDOKOLÁS

Kérelmező az MLE, mint társszabályozó szervezet felé a Kiadó által üzemeltetett magyarnemzet.hu internetes honlapon¹ közzétett „*A tabu megtörése*” c. cikkel (a továbbiakban: „**Médiatartalom**”) kapcsolatban fordult.

Kérelmében előadta, hogy a Médiatartalom, mely 2020. november 14. napján vált elérhetővé, álláspontja szerint

- „gyűlöletkeltő és kirekesztő”, mivel megemlíti a cikkben szereplő cselekmény elkövetőjének bőrszínét;

¹ <https://magyarnemzet.hu/poszt-trauma/a-tabu-megtorese-8952266/> (letöltés dátuma: 2021. február 8.)

- „olyan állatokhoz (ti. „dögevők”) hasonlít itt a szerző egyes csoportokat (ti. szociológusok, jogvédők, széplelkek, kékharisnyák, érzékenyítők, az NGO-k aktivistái), amelyek már megdöglött állatok húásával táplálkoznak”, így a „dögevők” fordulat Kérelmező álláspontja szerint alkalmas a gyűlöletkeltésre.

A kérelem érkeztetése 2021. január 28-án megtörtént, az MLE pedig az ügyben illetékes társszabályozási szakmai szervezetként az ügyet ugyanazon a napon befogadta, 2021. január 29-én pedig átadta az eljárás lefolytatására illetékes Bizottságnak.

A társszabályozási eljárásra vonatkozóan elsődleges jogi háttér az Mttv. 190. §-ában leírt társszabályozási, illetve az eljárási szabályokra rendelkezést tartalmazó, az Mttv. 194. § szerint megalkotott és elfogadott Magatartási Kódex tartalmazza.

1. Az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdése értelmében „Mindenkinek joga van a véleménynyilvánítás szabadságához”. A véleménynyilvánításhoz való jog kitüntetett szerepét az Alkotmánybíróság már a 30/1992. (V.26.) AB határozatában hangsúlyozta². A testület a véleményt annak érték- és igazságtartalmára tekintet nélkül védi.³ Az Alkotmánybíróság gyakorlata értelmében „(...) a szabad véleménynyilvánítást korlátozó törvények megszorító értelmezése áll összhangban az Alaptörvényből fakadó garanciákkal.” A testület rögzítette, hogy „[a]z alkotmányjogi mércében további különbségtételt jelent, hogy az adott vélemény tényállítást, avagy értéktételest közvetít. Míg az értéktételest megjelenítő vélemények nagyobb toleranciát követelnek, addig a tényeket állító, avagy híresztelő kifejezések esetében fokozottabb gondosság követelhető meg (...)”⁴

A taláros testület „felfogása szerint a véleménynyilvánítási szabadság legbensőbb védelmi köréhez tartozik a közléssel összefüggő vélemény. (...) Következésképpen (...) az Alkotmánybíróság gyakorlata abban (...), hogy a közéleti szólás szabadságának megítélésénél a véleményszabadságból fakadó alkotmányjogi mércét különös szigorral szükséges érvényre juttatni, vagyis az ínyétén szólások erősebb védelmet élveznek, korlátozásuk még szűkebb körben nyerhet igazolást (...). Az Alkotmánybíróság (...) korábbi döntésében olyan mércét alakított ki, amely szerint egy-egy vélemény-kifejezés közéleti jellegének megítéléséhez »a közlés megjelenésének módját, körülményeit és a vélemény tárgyát, kontextusát szükséges figyelembe venni. Így a közlést érintően vizsgálni kell a médium típusát, a közlés apropóját adó eseményt, illetve az arra érkező reakciókat és az adott közlésnek ebben a folyamatban játszott szerepét. További szempontként szükséges értékelni a kijelentés tartalmát, stílusát, illetve a közlés aktualitását, valamint célját.« {13/2014. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [39]}.”⁵

A Bizottság álláspontja szerint a fenti elvek relevanciával bírnak a Bizottság jogalkalmazására is.

Mindazonáltal a véleménynyilvánítás szabadsága nem korlátozhatatlan. A véleménynyilvánítást korlátozó Smtv.-ben és Magatartási Kódexben foglalt rendelkezések egyedileg meghatározottak és – az Alkotmánybíróság gyakorlatára figyelemmel – megszorítóan értelmezendők.

2. A Kérelmező beadványa a szólásszabadság korlátaiként megjelenő tényállások közül a gyűlöletkeltés tilalmának megsértését állítja.

A gyűlöletkeltés tilalmát a Magatartási Kódex 10. § (1) bekezdése tartalmazza, mely rögzíti, hogy „[a] médiatartalom-szolgáltató által közvetített médiatartalom nem lehet alkalmas valamely nemzet, közösség, nemzeti, etnikai, nyelvi és más kisebbség vagy bármely többség, továbbá valamely egyház vagy vallási csoport elleni gyűlölet keltésére.”

² ABH 1992, 167.

³ 30/1992. (V.26.) AB határozat; ABH 1992, 179.

⁴ 14/2017. (VI.30.) AB határozat; ABH 2017, 350.

⁵ 14/2017. (VI.30.) AB határozat; ABH 2017, 350-351.

A gyűlöletkeltés tilalma vonatkozásában ugyancsak releváns a sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. törvény (a továbbiakban: „Smtv.”) 17. § 1 bekezdése, melynek értelmében „a médiatartalom nem lehet alkalmas valamely nemzet, közösség, nemzeti, etnikai, nyelvi és más kisebbség vagy bármely többség, továbbá valamely vallási közösség elleni gyűlölet keltésére”.

A Bizottság utal arra, hogy a gyűlöletkeltés megvalósításának követelménye az, hogy az valamely azonosítható társadalmi csoport ellen irányuljon.

A Médiatanács értelmezése szerint „[a] gyűlöletkeltés médiajogi tilalmának megsértése akkor állapítható meg, ha a médiatartalomban azonosítható egy társadalmi csoport, amelynek tagjaival kapcsolatban erőszakos indulat és gyűlölet keltésére alkalmas megnyilvánulások jelennek meg.”⁶

- 2.1. A vizsgált Médiatartalom kapcsán megállapítható, hogy az azonosítható társadalmi csoport adott, mivel a szerző valóban kiemeli a cikk tárgyául szolgáló cselekmény elkövetőjének bőrszínét, amivel kapcsolatot hoz létre a cselekmény és egy adott bőrszínű embercsoport között.

A Kérelmező álláspontja szerint a cikkben az alábbi további társadalmi csoportok azonosíthatóak: szociológusok, jogvédők, széplelkek, kékharisnyák, érzékenyítők, az NGO-k aktivistái. Ezen „csoportok” közül retorikai fordulatként értelmezhető, így kizárható a „széplelkek”, „kékharisnyák” kategóriája, valamint a megfelelő csoportképző ismérv hiánya miatt az „érzékenyítők” kategóriája is.

Az azonosítható csoport fogalmának tág értelmezése esetén megfelelő csoportképző ismérv állhat fenn a „szociológusok”, „jogvédők”, valamint az „NGO-k aktivistái” vonatkozásában.

- 2.2. Az azonosítható társadalmi csoporton kívül tényállási elem a közlés erőszakos indulat és gyűlölet keltésére való alkalmassága. Ebből következik – a Médiatanács jogértelmezése által is megerősítetten, hogy nem tényállási elem a gyűlölet érzetének kialakulása, valamint „*még kevésbé az, hogy a megtámadott közösséget tényleges – fizikai sérelem vagy fenyegetés éri*”.⁷ A jogsértés lehetőségének előidézése azonban feltétele a gyűlöletkeltés megállapíthatóságának.⁸ A Médiatanács ugyanis 1270/2013. (VII.24.) sz. végzésében megállapította, hogy azon kijelentések, melyek „*gúnyosak, debonasztálók, az érintett nemzetek tagjai számára sérelmesek*”, azonban „*nem (...) alkalmasak mások ellenséges indulatainak, gyűlöletének felkeltésére*”, nem sértik a gyűlöletkeltés tilalmát, tekintettel arra, hogy a „*közösség tagjaiban potenciálisan kialakuló egyéni sérelemérzeten túl az elhangzottak nem (...) alkalmasak arra, hogy a kinyilvánított vélemény befogadóiban azt a gyűlöletet előidézze, amelynek kialakulása utóbb a közösséggel szembeni jogsértésben nyilvánulhat meg*”. A Médiatartalomnak tehát, ahhoz, hogy gyűlöletkeltésnek minősüljön és így az Smtv.-ben és a Magatartási Kódexben foglalt tilalomba ütközzön, alkalmasnak kell lennie jogsértés előidézésére. A Médiatanács szavaival: „*a gyűlöletkeltés (...) az erőszak érzelmi előkészítését, az erőszakos konfliktusmegoldásra való buzdítást jelenti.*”⁹

A cikkben bemutatott cselekmény elkövetőjének bemutatásánál az elkövető bőrszínének kiemelése alkalmas lehet az adott bőrszínű emberek csoportjába tartozó egyéneknél sérelemérzet keltésére, azonban nem értelmezhető az erőszak érzelmi előkészítéseként.

A cikk egy részében ugyan fellelhetőek erőszakos utalások („[a] pusztá kézzel szétmarcangolt holttestünket erős vízszaggal kellene eltakarítani a nagymecset padlatáról.”), amikor a szerző

⁶ A Médiatanács 62/2013. (I.16.) sz. végzése, 4. oldal

⁷ A Médiatanács 802/2013. (V.8.) sz. határozata, 7. oldal

⁸ A Médiatanács 1270/2013. (VII.24.) sz. végzése, 9. oldal

⁹ A Médiatanács 551/2016. (V.17.) sz. végzése, 5. oldal

összehasonlítja egy általa erős, magabíró és büszke kultúráként jellemzett közösség elképzelt reakcióját és egy „rothadó, halálra ítélet civilizáció” válaszát az általa leírt cselekményre, azonban a szövegből nem olvasható ki olyan uszítás, mely arra bízta az olvasót, hogy bármely bizonyos bőrszínű emberrel szemben a leírtak szerinti erőszakos cselekményt kövesse el.

A „szociológusok”, „jogvédők”, „NGO-k aktivistái” csoportokkal szemben a szerző kétségkívül dehonesztáló, lealacsonyító kifejezést használ, mely azonban nem értelmezhető erőszakra való felhívásként.

3. A Bizottság tekintettel volt arra a Kérelmező által hivatkozott, azonban nem bizonyított körülményre, hogy a Médiatartalom eredetileg a jelenlegitől eltérő szöveggel került közzétételre. Tekintettel arra, hogy a korábbi szövegváltozat jogsértő voltát Kérelmező kifejezetten nem állította, a Bizottság a korábbi szövegváltozatot nem vizsgálta.

4. A fentiekkel összhangban a Bizottság arra az álláspontra helyezkedett, hogy a sérelmezett cikk gyűlöletkeltésre nem alkalmas, így nem ütközik a Magatartási Kódex vagy az Smtv. alkalmazandó rendelkezéseibe, így a Bizottság – összhangban a Magatartási Kódex 28. § 1-es bekezdésének a) pontjával – a kérelem elutasítása mellett döntött.

Figyelembe véve azt, hogy a médiajogilag nem jogsértő, azonban egyesekben meglepődést, felháborodást, megütközést keltő vagy más szempontból kifogásolható médiatartalmak is a sajtószabadság védelmi körébe tartoznak, így a Bizottság álláspontja szerint az ilyen tartalmakkal szemben megfelelő „válasz” lehet például egy arra reagáló, adott esetben azt kritizáló (újságírói) vélemény. Az ilyen vélemények is az oltalmazott szabadságjogok védelmi körébe tartoznak.

Az eljárás során eljárási költség nem merült fel. Kérelmező költségét maga viseli.

A jogorvoslatról szóló tájékoztatás a Magatartási Kódex 29. § szakaszán alapul.

Kelt: Budapest, 2021. február 23.

Gedei Norbert s.k.
a Szakértői Bizottság tagja

Somodi Géza s.k.
a Szakértői Bizottság tagja

Dr. Réti László
a Szakértői Bizottság elnöke